

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 1/2001 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets förordning (skydd av euron mot förfalskning)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman sände den 18 december 2000 en skrivelse med anledning av ett förslag till rådets förordning (skydd av euron mot förfalskning) (U 76/2000 rd) till stora utskottet för behandling och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet skall lämna utlåtande om ärendet till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsrådet Seppo Tanninen, finansministeriet
- lagstiftningsrådet Sanna Heikinheimo, justitieministeriet
- överinspektör Jouko Huhtamäki, inrikesministeriet
- avdelningschef Urpo Levo, Finlands Bank.

Dessutom har centralkriminalpolisen lämnat ett skriftligt utlåtande.

STATSRÅDETS SKRIVELSE

Förslagets huvudsakliga innehåll

Europeiska unionens kommission lade den 26 juli 2000 fram ett förslag till rådets förordning om skydd av euron mot förfalskning. Förslaget avser att garantera ett effektivt skydd av euron mot förfalskning. Förordningen syftar framför allt till att stärka det rättsliga skyddet för eurosedlar och euromynt. Förslaget omfattar tre huvudfrågor: tekniska uppgifter och statistik om penningförfalskning, operationella och strategiska uppgifter och samarbete och ömsesidigt bistånd.

Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser det ytterligt viktigt att euroförfalskning bekämpas. För kampen mot förfalskning behövs det verksamhet på gemenskapsni-

vå. Därför är det i och för sig motiverat att utfärda en förordning. Förslaget innehåller flera bestämmelser om Europol och dess verksamhet. Bestämmelserna ålägger Europol respektive medlemsstaterna i förhållande till Europol vissa skyldigheter. Förordningen har EG-fördraget som rättslig grund, men fördraget innehåller inga bestämmelser om att Europol eller medlemsstaterna i förhållande till Europol får åläggas sådana skyldigheter. Däremot ingår sådana bestämmelser i bestämmelsen om polissamarbete och rättsligt samarbete i avdelning VI gällande rättsliga och inrikes frågor i unionsfördraget. Därför anser statsrådet att en förordning som bygger på EG-fördraget absolut inte får innehålla bestämmelser som faller inom ramen för unionsfördraget. Detta hindrar inte att en förordning som utfärdas med stöd av EG-fördraget

anger att bestämmelser om Europols roll i kampen mot euroförfalskning inom ramen för unionsfördraget finns i Europol-konventionen och i föreskrifter som utfärdas med stöd av den.

Det är inte heller korrekt att i förordningen ålägga medlemsstaterna skyldighet att införa bestämmelser om påföljder för kreditinstitut som försummar sina skyldigheter enligt förordningen. I stället för straff får förordningen i likhet med all annan gemenskapslagstiftning bara innefatta förpliktelser för medlemsstaterna att på na-

tionell nivå föreskriva om administrativa påföljder.

Statsrådet anser att Europol måste spela en aktiv roll för att kampen mot euroförfalskning skall vara effektiv. Dessutom är det motiverat att vid sidan av förordningen införa ett instrument med stöd av avdelning VI i unionsfördraget. Instrumentet kan lägga fast Europols uppgifter och i förekommande fall också föreskriva om straff. Instrumentet bör vara ett rambeslut eftersom ärendet kräver snabba åtgärder.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

En rapport från Europeiska centralbanken visar att det förekom en miljon sedelförfalskningar inom euroområdet 1999. I Finland påträffades ungefär 200 förfalskade sedlar. Risken för förfalskning av eurosedlar och euromynt ökar betydligt på grund av att eurovalutan används över ett så stort geografiskt område och har stor global betydelse. En enskild EU-stat kan inte sätta in några effektiva åtgärder i kampen mot förfalskning utan det behövs gemenskapsåtgärder.

Det ursprungliga förslaget till förordning hade EG-fördraget som rättslig grund och innehöll flera bestämmelser med anknytning till Europol och dess verksamhet. Bestämmelserna ålade Europol respektive medlemsstaterna i relation till Europol vissa förpliktelser. På grund av motståndet från medlemsstaterna har bestämmelserna tagits bort under behandlingens gång. I den ändrade versionen innehåller förslaget inga bestämmelser som har att göra med Maastrichtfördragets kompetens. Därför finns det ingenting som hindrar att förslaget nu godkänns, anser utskottet.

Enligt artikel 6 skall kreditinstitut, valutaväxlingskontor och andra inrättningar som ägnar sig åt att växla sedlar och mynt i olika valutor ta alla eurosedlar och mynt ur omlopp om de är medvetna om att de är falska samt pengar som de på goda grunder kan misstänka kan vara förfalskade. På grund av krav från medlemsstaterna har förpliktelsen för kreditinstituten att utföra särskilda kontroller slopats under behandlingens

gång. Därför kan banker och andra som ägnar sig åt yrkesmässig hantering av pengar kopplas till kampen mot förfalskning. Detta är dessutom en nödvändighet, anser utskottet. I detta fall kunde till exempel Finlands Bank utfärda föreskrifter och anvisningar om hantering av mynt och sedlar inom ramen för den gällande lagstiftningen.

Enligt artikel 6 skall medlemsstaterna utdöma effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder om instituten åsidosätter sina skyldigheter. Enligt det ursprungliga förslaget var medlemsstaterna skyldiga att införa straff för institut som försummar sina skyldigheter. På grund av motståndet från medlemsstaterna har förslaget senare ändrats i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen. Nu är medlemsstaterna inte skyldiga att utdöma straff, utan påföljder. Att straffrätt inte ingår i gemenskapens kompetens är därför inte längre något hinder för att godkänna förslaget.

Bestämmelser om penningförfalskning och andra liknande brott finns i 37 kap. 1—7 § strafflagen. Enligt gällande lag omfattas inte juridiska personer av straffansvar vid penningförfalskning. Enligt vad utskottet har erfarit håller justitieministeriet på att utarbeta ett förslag till ändring av 9 och 37 kap. strafflagen. Ministeriet kommer att föreslå att straffansvaret för juridiska personer skall gälla penningförfalskning, grov penningförfalskning, lindrig penningförfalskning, förberedelse till penningförfalskning och användning av falska pengar. Förslaget kommer dessutom att samordna den nationella

lagstiftningen med definitionen på penningförfalskning i artikel 1 i förslaget till förordning.

Utskottet vill dessutom fästa uppmärksamheten vid artikeln om behöriga nationella myndigheter (artikel 2b). Förordningen gäller ett administrativt samarbete som de polisiära och rättsliga myndigheterna inte kan uteslutas ur.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att förslaget till förordning under behandlings gång har ändrats så mycket att de problem som statsrådet nämner i sin ståndpunkt har undanröjts och

att utskottet tillstyrker förslaget i den ändrade versionen.

Helsingfors den 8 februari 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Pertti Turtiainen /vänst
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Rakel Hiltunen /sd
Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /fkf
Paula Lehtomäki /cent

Hannes Manninen /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /cent
Pekka Ravi /saml
Petri Salo /saml
Kari Urpilainen /sd.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Ossi Lantto.